

Cultura, coneixement i valor en l'era del capitalisme cognitiu

Publicat per [Interacció](#) [1] el 12/10/2017 - 14:24 | Última modificació: 08/06/2026 - 10:34

El concepte de «capitalisme cognitiu» s'ha convertit en una de les claus interpretatives per entendre la relació contemporània entre coneixement, creativitat i economia. L'article de Ramón Zallo n'ofereix una lectura crítica que continua sent especialment pertinent per als debats sobre cultura, innovació i producció de coneixement. Es proposa com a lectura prèvia a [Interacció 2017](#) [2] – *Ciència i cultura: restablim la connexió*, ja que permet situar les tensions que emergeixen quan el coneixement i la creativitat esdevenen recursos centrals de l'economia. Lluny de presentar aquest procés com una evolució necessàriament positiva, Zallo analitza com la centralitat creixent de la cultura conviu amb noves formes de precarització laboral, captura del valor i subordinació a les lògiques del mercat. El desplaçament que descriu no és només econòmic. També afecta les polítiques culturals, les institucions i les condicions mateixes de producció cultural.

L'article parteix d'una transformació estructural: el pas del capitalisme industrial al capitalisme cognitiu. En aquest nou escenari, el coneixement, la creativitat i la innovació esdevenen factors centrals de producció. La cultura deixa de ser un sector marginal per ocupar una posició estratègica dins les economies avançades.

Aquest desplaçament té conseqüències profundes. Les activitats culturals comparteixen cada vegada més característiques amb altres formes de treball basades en el coneixement. La creativitat, la capacitat d'innovació i la implicació personal es converteixen en recursos econòmics de primer ordre. Al mateix temps, les condicions laborals tendeixen a caracteritzar-se per la flexibilitat, la fragmentació dels projectes, l'autonomia aparent i la inestabilitat professional.

Zallo assenyala que aquesta centralitat de la cultura no implica necessàriament un reforç de la seva autonomia. Al contrari, el capitalisme cognitiu tendeix a incorporar la creativitat i el coneixement dins les seves pròpies lògiques d'acumulació. La cultura esdevé una font de valor econòmic, però també un espai de captura del treball creatiu i de desvalorització progressiva de moltes professions culturals.

L'autor dedica una atenció especial a la distinció entre indústries culturals i indústries creatives. Segons la seva anàlisi, l'expansió del discurs de la creativitat comporta un desplaçament conceptual important: la cultura deixa de ser considerada un bé col·lectiu amb valor públic propi per ser reinterpretada principalment com a motor d'innovació i competitivitat econòmica.

L'article també examina les infraestructures que han intentat articular cultura, innovació i territori. Des dels primers parcs tecnològics i clústers culturals fins a les fàbriques de creació i medialabs, Zallo identifica una evolució progressiva cap a models més flexibles, col·laboratius i adaptats a les dinàmiques específiques de la creació cultural. Aquestes experiències mostren que la innovació cultural sovint emergeix amb més força en xarxes, laboratoris i espais compartits que no pas en grans infraestructures concebudes des de la lògica industrial.

En un moment en què les polítiques culturals continuen vinculant cultura, innovació, tecnologia i desenvolupament territorial, el text recorda que aquestes relacions no són neutres. La qüestió no és només com generar més creativitat o més coneixement, sinó qui en captura el valor, en quines condicions es produeix i quin paper hi poden jugar les polítiques culturals.

Referència

Zallo, R. (2016). *Capitalismo cognitivo: De los parques culturales a las factorías creativas y tecnoculturales*. Telos. Cuadernos de Comunicación e Innovación, (103). Fundación Telefónica

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: economia de la cultura

Etiquetes: sectors culturals i creatius

Etiquetes: treball cultural i professionals

Etiquetes: cultura digital

Etiquetes: pensament cultural

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2017/factories-creatives>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/categories-dapunts/activitats-interaccio/interaccio-jornades/interaccio-2017>

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/capitalismo_cognitivo_ramon_zallo.pdf

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/7118>